

Центр професійного розвитку
педагогічних працівників
Вінницької міської ради

10.04.2025

11:30

Ніна Сокиринська,
консультант
КУ «ЦПРПП ВМР»

Тема: Орф-метод як педагогіка і музикотерапія

(в рамках семінару для
слухачів школи молодого музичного керівника ЗДО ВМТГ та
Вороновицької СТГ)

ЗНАЧЕННЯ МУЗИКИ ДЛЯ 3 ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОРТЕБАМИ

Музика — не тільки задоволення й радість.

Вона необхідна для особистісного розвитку:

❖ корегує поведінку й реакції, спонукає логічно діяти.

Невербальне спілкування — комфортне для «особливих» дітей, оскільки більшість з них не можуть говорити та часто не розуміють елементарних словесних інструкцій.

Натомість діти:

- ❖ жваво відгукуються на музичну мову,
- ❖ відчують логіку розгортання музичного твору
 - тілесно й емоційно реагують на нього,
 - виражають свої почуття.

ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГА

- ❖ розробляти спеціальні творчі музичні завдання та закріплювати з їх допомогою в дітей нові навички:
 - пристосовуватися до ситуації
 - координувати свої дії з діями інших
 - спільно творити.

ОРФ-ПЕДАГОГІКА

► Для роботи з «особливими» дітьми ідеальним є музичний метод, що передбачає не лише педагогічний процес, а й терапію:

- ❖ творчістю,
- ❖ звуками,
- ❖ ритмами та
- ❖ рухами.

ОРФ-ПЕДАГОГІКА

- ▶ Орф-метод декларує гармонійне й збалансоване навчання музики.

Це значно ширше завдання, ніж просто розвиток музичних здібностей.

- ▶ **Орф-педагогіка — це альтернативна система музичного виховання.**
- ▶ Головна її концепція: розвиток кожної особистості відображає історію розвитку людства.

Орф-метод вирізняється імпровізаційністю.

- ▶ Академічна система музичної освіти побудована на вивченні вже готового, кимось створеного матеріалу, тобто на його інтерпретації, (ця здатність з'являється в людини лише на основі сформованого досвіду).

Орф-метод насамперед знайомить дитину зі світом творчості:

- кожен пробує
 - ▶ - вигадувати власні музичні шедеври,
 - ▶ - проявлятися за допомогою звуків та рухів.

ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГА

- ▶ Приділяти багато уваги імпульсам дитячої креативності й допомагати надати цим імпульсам форми.
- ▶ У кожної дитини формується власний композиторський, руховий творчий доробок, а відтак виникає зацікавлення творчістю інших.

ТЕРАПЕВТИЧНИЙ ЕФЕКТ «ЖИВОГО» МУЗИКУВАННЯ

- ▶ Педагогічні ідеї Карла Орфа використовують і як арт-психотерапевтичні. Вперше це зробила Гертруда Орф. Працюючи з «особливими» дітьми, вона корегувала їхній емоційний стан та поведінку, налагоджувала комунікацію на довербальному рівні.
- ▶ Орф-педагогіка та Орф-музикотерапія, мають як схожість, так і певну відмінність.

СУТЬ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ЕФЕКТУ ОРФ-ПЕДАГОГІКИ

- ▶ Орф-музикотерапія не передбачає кінцевого результату, тобто конкретної музичної або танцювальної дії, яку можна та потрібно представляти глядачам.
- ▶ У педагогічному процесі результатом є як сам процес, так і кінцевий результат: виступ, показ створеного.
- ❖ Цей виступ не є повністю прогнозованим, бо передбачає імпровізацію, свободу проявів кожного з учасників.
- ❖ Суть терапевтичного ефекту Орф-педагогіки полягає саме в цій свободі та креативності

РОЛЬ ОРФ - ПЕДАГОГІКИ

- ▶ Побудова терапевтичних відносин не є основним завданням Орф-педагогіки.
- ▶ Але в процесі «живого» музикування ці відносини так чи інакше формуються й допомагають розкривати можливості учасників уповні.

ЗАЛУЧЕННЯ АНАЛІЗАТОРІВ

- ▶ За Орф-методом музику створюють тут і зараз.
- ▶ Діти щоразу потрапляють у ситуацію, як у звичайному житті, де треба спонтанно реагувати на ту чи ту ситуацію.
- ▶ Орф-заняття допомагає активувати потужні аналізатори (тіло та сфери почуттів) і віднайти баланс між тілом, розумом і своїми відчуттями.

ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГА

- ▶ Музичному керівнику важливо **відзначати** процес музикування не просто як розвиток музичних здібностей, а як загальний процес розвитку дитини. Оскільки не можна розділити відчуття, почуття, знання й навички.
- ▶ Кожна людина функціонує як єдина система. Але часом цей процес порушується, приводить до дисгармонії, втрати балансу. І це стосується не лише «особливих» дітей.

ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

- ▶ В Орф-музикотерапії та Орф-педагогіці використовують однаковий **інструментарій**:
 - ❖ акустичні можливості середовища — голосу, тілесних «інструментів» тощо. **Основна мета** — невербальна активація реакцій засобами ритму, звукових вібрацій;
 - ❖ предмети — хустинки, м'ячі, іграшки, як засоби спільної дії. Такі предмети:
 - дають змогу встановити контакт,
 - допомагають зберегти дистанцію,
 - формують відчуття безпеки;
 - ❖ засоби музикування — Орф-інструменти. За допомогою них дитина бачить і чує свою реакцію, виражає свої відчуття, «говорить та спілкується» з оточенням.

ОРФ-ЗАНЯТТЯ

- ▶ Орф-заняття завжди має ресурсний і потужний терапевтичний ефект для розвитку насамперед невербальних реакцій.
- ▶ Педагог створює середовище для змін. І використовує для цього буденні речі. Те, з чим ми стикаємося щодня в процесі спілкування, на Орф-занятті потрапляє у фокус уваги.

- ▶ Імпровізуючи в оркестрі або під час танцю, дитина шліфує ті навички, які не можна відпрацювати аналітично. Мозок просто не в змозі обробити інформацію, закодовану в творчому процесі.
- ▶ Діти вивільняють реакції в звуці, русі й одночасно задовольняють свою потребу творити.

МЕТА ОРФ-МУЗИКУВАННЯ

- ▶ Часто процеси комунікації в «особливих» дітей настільки порушені, що налагодити контакт із оточенням є основною метою Орф-музикування. Описати процес — складне завдання. Він не передбачуваний і змінюється чи не щосекунди.
- ▶ Педагог має вміти ловити нитку-ідею, що намічається тут і зараз, та розгортати її разом із дітьми відповідно до ситуації.

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ

- ▶ Якими будуть результати занять?
- ▶ Однозначно поліпшиться та стабілізується емоційний стан, підвищиться рівень комунікації в «особливих» дітей. Але жоден педагог не може спрогнозувати рівень цих поліпшень.
- ▶ Гарним результатом є вже те, що діти свідомо та самостійно використовують у повсякденному житті отримані на занятті навички.

▶ ОРФ-МУЗИКУВАННЯ

- активує процес відчуття себе та своїх потреб,
- спонукає дитину рухатися, як у прямому, так і в переносному значеннях цього слова.
- ▶ Створюючи музику з усього, що є навколо, дитина насолоджується цим процесом, а не лише його результатом.
- ▶ Вона вчиться бачити все крізь призму гармонії.
- ▶ Це бачення заряджає позитивом, надає сил та ресурсів, поліпшує, а іноді навіть докорінно змінює життя та відкриває нові можливості для розвитку.

ЕТАПИ ОРФ-МУЗИКОТЕРАПЕВТИЧНОЇ СЕСІЇ

- ❖ ритуал
- ❖ введення нового елемента
- ❖ креативний розвиток
- ❖ корегування процесів
- ❖ органічне завершення
- ❖ перехід до буденного середовища
- ❖ планування наступної сесії

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

Презентацію створено за матеріалами
Тетяни Черноус, Орф-музикотерапевта

<https://oplatforma.com.ua/article/2408-orf-metod-yak-pedagogka-terapya>

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

